

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét
illető közlemények címzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. (Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér á 4 kr. Gyárosok, kereskedők
és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt.
Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri czikkék:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A király.

Csak napok választanak el attól az időponttól, a mikor a magyar nemzet ezredéves ünnepségeinek hosszu sorozata kezdetét veszi.

A magyar nemzetnek bizonyára legnagyobb és legemlékezetesebb ünnepei lesznek azok, melyek a közel jövőben lefolyanak.

Minden magyar szív megdobban, mikor arról van szó, hogy ezredéves ittlétünk magasztos ünnepén, s annak minden jelentősebb részletében ott lesz a magyarok felkent királya is, a legelső magyar ember.

Minden igaz hazafi joggal megvárhatta, hogy az a kormány, mely az ország sorsát a nevezetes a időben intézi — mindent elkövesse arra, hogy e nagy és emlékezetes napokon a király együtt ünnepeljen a nemzettel, vagy is a legelső embertől — a legutolsóig — mindenki ott legyen a hol a nemzet ünnepel, a hol a magyarnak apraja-nagyja egyetemlegesen hálát a gondviselésnek ama különös kegyességeért, hogy ezer esztendő viharai alatt a nemzet ma is él, ma is bírja létezésének és fejlődésének minden feltételét.

Am, a kik azt hitték, hogy a Bánffy-kabinet olyan kormány, a mely ama közös óhajtól vezettetni magát, hogy t. i. a nemzet és király együtt ünnepeljen — azok alaposan megalódtak.

Bánffy Dezső és kabinetjének tagjai vagy nem akarták, vagy nem merték a királyt megkérni arra, hogy a mikor egyik legfontosabb közjogi jelentőségű mozzanat bekövetkezik, vagy mikor a magyar országgyűlés az új Országházban az ezredévet megörökítő, törvényt megalkotja — azon az ülésen maga a király elnököljön.

A képviselőház utóbbi ülésén Ugron Gábor tette szavát ismételtén ezt a már több ízben megvitattott kérdést.

Ugron megdönthetetlen érveket sorolt fel, melyekkel a magyar nemzet eme közös óhaját, s illetve egyetemes követelésének jogosságát igazolta. Hivatkozott egész sereg analog esetre. Utalt arra, hogy a király csak nem régiben jelen volt a zágrábi városi közgyűlésen; a napokban megjelent egy szobrász temetésén; s gyakran részt vesz valamely jótékony egyesület, vagy társulat gyűlésein és más

apró ünnepeken és csak épen az ünneplő magyar nemzetnek ne lenne jóna megkövetelni, hogy a korona viselője maga is megjelenjék ott, a hol a nemzet törvényhozó testülete egyik legemlékezetesebb mozzanatát a magyar történelemnek — törvényben örökíti meg?

Alig hisszük, hogy valakinek kétsége volna abban, hogy Ferencz József, Magyarország koronás királya együtt érez a magyar nemzettel nemcsak, hanem együtt is kíván lenni vele mindannyiszor, valahányszor a nemzet érdeke, vagy valamely államérek megkívánja.

Igen természetes dolog, hogy főleg ez utóbbi kérdésben, a felség nem léphet fel kezdeményezőleg, azt mindig a kormánynak kell tudnia, hogy, mely aktusnál kívánatos a felség személyes jelenléte és ebből kifolyólag a kormány mikor lépjen fel a korona előtt azzal az előterjesztéssel, hogy a nemzet valamely jelentős ünnepén vagy valamely fontosabb közjogi, vagy politikai aktusban a korona személyes jelenléte kívánatos.

Már most, ha azt vesszük tekintetbe, hogy az ezredévi ünnepek folyamán a történelmi multhoz méltó közjogi aktusok sorában legfontosabb mozzanat lesz az, a mikor az új országház termében a nemzet képviselte az ezredévi törvényben való megörökítését veszi foganatba, — akkor mindenkinek be kell látnia, hogy ha valamikor, úgy épen eme nevezetes és nagy jelentőségű aktusnál lett volna helyén a király személyes részvétele.

Ez nemcsak emelne az ünnepies aktus fényét, hanem tartalmilag és közjogi vonatkozásban is becsesebbé tenné a törvényalkotás fényét.

Mindenki, csak épen a Bánffy-kormány nem látja és nem érzi át a nagy aktusnak lényegét, fontosságát és nem számol annak következményeivel.

A Bánffy kormány nem tartja szükségesnek, hogy a király a nemzet törvényhozó testületének ez emlékezetes ülésén személyesen jelenjék meg.

És, ha kérdjük: miért történik mindez, hát arra nagyon egyszerű a felelet. Csak azért, mert a Bánffy-kormánynak sem érdeke nincs, sem bátorsága nincs, sem nem elég érett annak megfontolására, hogy király és nemzet mikor kell együtt lenniök, mikor valamely nagyobb politikai, közjogi, vagy történelmi aktus hajtatik végre.

Am, az csak a nemzet szerencsétlenség, hogy épen e nevezetes időszakban áll a Bánffy-kormány a nemzet ügyeinek élén, de szégyene is ennek a tehetetlen kormánynak, — hogy így nem veszi semmibe a nemzet kívánságait, a nemzet érdekeit és csak abban találhatunk vigaszt, hogy a nemzet és király közti egyetértés a millenniumi ünnepek alatt is fényesen fogja a Bánffy kabinet kishitűségét és kiskorúságát igazolni.

Politikai hir.

A T. Ház munkarendje. Budapestről vett értesítés szerint a képviselőház csütörtöki ülés napirendjére kitűzik a közjogi és a bíraskodásról szóló törvényjavaslatot. Az általános vita alatt azonban a kormány-part részéről oly értelmű indítványt fog tétetni, hogy a javaslatnak az a része, a mely az első fokban való közigazgatási bíraskodásról (főispáni bíraskodás) szól, egészen vétesek ki a törvényjavaslatból. Ezt az indítványt el fogják fogadni és ennek eszközése végett az egész törvényjavaslatot vissza küldik a bizottsághoz, a most folyó ülészakot pedig berekesztik és rögtön megnyitják az 1892—97-iki országgyűlés utolsó ülészakát.

Ugron Gábor határozati javaslata.

A képviselőház tegnapi ülésén, mint táviratilag jeleztük Ugron Gábor az appropriációsális vita folyamán ismét fényes parlament diadalt aratott.

Mint tudósítónk ujabbban értesít Ugron Gábor mély csöndben, általános figyelem mellett kezdette el beszédjét. Beható kritika alá vette a kormány, egy külügyi, mint belügyi politikáját. Itélete megdöbbentően lesújtó volt egy a liberalis táborra, mint a Bánffy-kabinet nézve, melyek a demoralizáció pályájára süllyesztették az országot.

A kormány nemcsak a külfölddel szemben nem bírja megvédeni az ország tekintélyét, de nem bírja megvédeni ide bent sem, megdöbbentő biz nyitka annak a zágrábi zászlóvetésnek.

Zágrábban, a haza területén megtorlatlanul égethették el a magyar nemzet trikolorját!

Frappáns színekkel ecetelte ezután, hogy hová vezet az a politika, a melyre a kormány és pártja esküdött. E politikának láthatjuk már szennyes nyomait a sajtóban, az irodalomban s magában a társadalomban

is egyaránt, a hol többre lehet menni alázatos tudatlansággal, mint önértetes, okos fövel.

Ugron egy megkapó hasonlattal végezte be gyújtó hatású szónoki szépségeiben gazdag beszédét.

Az ezredévi ünnepeken a külföld nem egy életerős, viruló nemzetet fog itt találni. Hanem egy megkínzott, agyongyötört, tövisel megkoronázott nemzetet, melynek vértől borított szenvedő arcára rámutatnak a külföld előtt; Ecce!

Hatalmas hosszantartó éljenzés, taps, hangzott fel, a midőn Ugron befejezte beszédét s számosan siettek üdvözlésére. Az üdvözlők sorában volt Apponyi Albert gróf is.

Ugron pártjának a kormány iránt táplált bizalmatlanságát hosszu hat. javaslatában tolmácsolta.

*

A beszéd végén előterjesztett határozati javaslat, melyben a Bánffy kabinet egész bűnlajstroma foglaltatik, egész terjedelmében így szól:

Határozati javaslat.

A kormány a költségvetési törvény végrehajtására adott felhatalmazással jogot nyer az ország jövedelmeit bevenni és úgy felhasználni, hogy a nemzet méltósága, törvényei, érdekei, a közszabadság és alkotmány biztosítékai meg ne csorbuljanak.

A jelenlegi kormány a június 8-iki közjogi ténykedésnél a nemzet méltóságát nem érvényesíti, a zágrábi zászlóbotránynál nem védte meg és Szerbia sértésével szemben annak nem szerez elégtételt. Az ország függetlenségét sérti, hogy a honvédség tábornoki kara egyszerre idegen nevelésű és szellemű tisztekkel becsérelteti, hogy a magyar állami hivatalok és hivatalnokok egy idegen állam czimerét, a kétfélt sást viselik.

A tiszta választásokban találja főbiztosítékát alkotmányunk. Ugy az országgyűlési képviselőválasztásoknál, mint a törvényhatósági tisztújításoknál, a választásokat a hatóságok által szervezett és intézett erőszak, törvénytörés, kijátszással szemérem és büntetés nélkül meghamisítják.

Nemzetünknek azon joga, hogy az állami költségvetés az országgyűlés által szavaztatik meg, a gyakorlatban megsemmisül, mert a miniszterek önhatalmijlag ügyosztályokat állítanak fel, — meg nem szavazott összeget elköltenek s megszavazott

pénzeket meg nem engedett czélokra fordítanak, sőt e cselekedetüket hosszas időn át az országgyűlés előtt eltitkolják.

A vármegyei és városi önkormányzatot, alkotmányunk e százados bástyáját, a főispánok önkény uralma és minisztereknek még az anyagi önrendelkezést is megtámadó tulkapásai a tehetetlenségig megbénították.

Az ország törvényeinek megtartására felügyelő kormány az öt fészélyező törvényeket lépten nyomon maga szegi meg. Németül levelez a közös miniszterekkel. Idegen honpolgárt kinevez. Magyar kir. csendőrséget tábori szolgálatra beoszt. Birói itélet nélkül egyének az országból kiutasít. Gyűlekezési jogot, szólásszabadságot, hol elkozza, hol törvénytelen feltételekkel korlátozza. Sajtóbírószak által nem is üldözött nyomtatványokat önkényesen konfiskálja.

Az alkotmány főszervét, magát a képviselőházat a kormány egyetemleges felelősségének oltalma alatt egyik miniszter tiszti parancsában sérti és a Háznak a miniszterek felélt való hatóságát nyílt ülésben kétségbe vonta.

Mindezekért az 1848. III. t. cz. 32. §. szerint a miniszterek felelősségre vonandók és hivatalban maradásuk közveszélyt képezvén, határozatilag mondja ki a képviselőház,

hogy az 1896. évi költségvetést nem fogadja el és a benyújtó kormányt végrehajtásával nem bizza meg. (Hosszantartó zajos helyeslés és éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Szónokot számosan üdvözlék.)

Főpásztori levél.

Román Miron metropolita a millenium alkalmából körlevelet boesátott ki az erdélyi főegyházmegye orthodox oláh papság és népéhez. A körlevélből közöljük a következő érdekes részeket:

Szeretett papság és nép!

Néhány nap mulva megnyitják az ország fővárosában az 1892. II. t. cz. által elrendelt általános kiállítás, és ezzel kezdetét veszi sok más ünnepély is, melyek egy fővárosban, mint az ország minden vidékein nagy felszereléssel készítettnek elő a feletti örömnnyilvánításul, hogy im egy hosszú ezer

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1896. Április 29.

Az asszony birodalma.

REGÉNY.

CRAIK ASSZONYTÓL.

— Két kötetben. —

Az „Ellenzék” számára fordította: Amica.

ELSŐ KÖTET.

XVI.

(Folytatás.)

(63)

Sötét nedves novemberi éj. vagy is inkább este volt; de éjszakának látszott, mert a házak mind be voltak zárva, és nem volt világ, kivéve a gázlámpákat, és a doktor vörös lámpáját, a mi a hosszu, egyhangú, boltoz nélküli utcának — hol minden ház épen olyannak látszott, mint a másik, a szomorúságát megtörje. Legálább kívül nem volt. Bent azonban — mily megmérhetetlen — mily óriási különbség!

Mi teszi a házat derültté? kellemessé és kíváncsi — az oda menet — bennelevést — sőt még a reá gondolat is, elanynyira, hogy még ha a sors azt teljesen megsemmisíti, kellemes légkörre évekig gyöngöden emlékezzünk vissza, légkörre, mely a vidámság, szeretetteljes jószág, és a béke áldásos légköre volt? — sőt még a külső vonásai is kedvesek előttünk, le egész a falakon levő képekig, a falak festésének min-tájáig és a butorok elhelyezésegig. Míg a többi házak — megvárakoznak azon szomorú napokra emlékezzük, melyeket azokban töltöttünk, az unalom, nyomorúság vagy küzdelem napjaira és ezeket a házakat egy világért sem keresnénk fel többé!

Miért van ez így? Ha egy ház, mely a kényelem minden kellékével bír, és még is kényelmetlen, ha lehetetlennek benne a dolgokat a rendes időben, vagy a maga rendes módja szerint megcsináltatni, vagy ha épen ellenkezőleg olyan rettenetes szabályossággal van vezetve, hogy egy hivatal, vagy egy rögtönzött ebéd az egész házat megzavarja, ha a cselédek soha sem maradnak hosszasan a helyükön és a család férfi tagjai hajlandók az estéket a házon kívül tölteni — ki a hibás?

Majd mindig az asszonyok. Mert a ház belső kényelme egyes egyedül csak az asszonyok kezében van. És míg az asszonyok ezt érzik, hatalmukat és kötelességüket rögtön felismerve, addig hiában való ostobaság az asszonyok jogairól beszélni. A férfiak a házon kívül lehetnek rosszak; de befolyásuk korlátolt és külső. De valóságban az asszonyok azok, a kik a család jólétét és üdvöségét vagy romlását okozzák.

A doktor Stedman háztartásának a legényes szabadságát a női uralom váltotta fel. És teljesebb uralom, mint a milyen a legtöbbször van; az tisztelttükkel, vagy hivatalukkal elfoglalt férfiak, a kik annyira el vannak a külső munkájukkal foglalva, mint a doktor, kénytelenek minden egyebet a feleségükre hagyni. És ezeknek szerencsésük ha, mint Stedman Vilmos, olyan asszonyt választottak feleségül, a ki nem csak engedelmeskegni képes, de kormányozni és parancsolni is tud. Főképpen akkor, ha, mint ebben az esetben, kevés vagyon áll a rendelkezésére, nincsenek ügyes cselédjei, sem jól ellátott és berendezett háztartása; csak olyan, mely minden tekintetben megkívánja, hogy a házi asszonynak nemcsak feje és szeme legyen, de igen gyakran dologhoz látó kezei.

És így, abban a szalonban hol Edna ült és varrt, ő mindig varrt — és csudára, Letti is varrt, a régi és az új dolgok ve-

gyűlésével találkozunk; a bebutorozás olyan találékonysággal történt, a mi egy tisztesség — és drágas — kárpitot megbotránkoztatott volna.

De azért az általános hatása kielégítő volt és csinos, egy közönséges szem nem fedezett volna fel hiányokat, és egy jó szív, még ha felfedezte volna is azokat, inkább meg lett volna a pathetikus összeegyeztethetetlen szabálytalanságok által hatva, minthogy nevéstegesen találja.

A háziasszony hasonlított a házához: gondosan volt öltözve és csinosan, — de nem drágán; azonban, az ebédhez mindig átöltözött; — némelyek azt mondták — és igazuk volt, hogy férjhez menetele óta Edna megszépült.

De soványnak és kissé kimerültnek látszott, mintha nyugtalan élete lett volna, de e pillanatban nem volt aggály a szemeiben — nem volt egyéb, mint tökéletes megelégedés és tökéletes nyugalom.

Türellemmel hallgatta — ámbár oly álmódóan tekintettel, mintha csak félig hallanát — amint Lettiből szakadatlanul áradt a szó, hallgatta a panaszt a háztartás kellemetlenségeiről.

— Én szívesen teszek mindent a mit tehetek — mondá — és örülök ha valami hasznomat veszed a házánál, de Edna, akár mennyit dolgozunk, soha sincs vége a dolognak.

És én azt gondolom, hogy ez sokkal keményebb és fárasztóbb munka, mint az iskolában való tanítás.

— Talán az — válaszolá Edna mosolyogva.

Mert a Letti panaszaiban volt némi igazság. Doktor Stedmann az ő legényes éhletlenségében kénytelen volt előbb nőülni, és azután „berendezkedni.” És ez több bajba és több pénzbe került, mint a mennyibe számították.

Vilmos is, éppen mint a növérek erősen tartotta magát a szegény embereknek azon egyedüli biztos szabályához, hogy sohase vásároljon semmit, a mit nem tud kifizetni, következésképpen a berendezés sok nehézséggel járt és a kiadások apasztása, — az idő és a munka helyes beosztása és tíz fillér annyi szolgálatot tegyen, a mennyit tíz fillér becsülettel tehet — ezek Ednának minden ügyességét igénybe vették.

És így házasságuknak az első hónapjai nem voltak kényelmesek.

Annál inkább, mert Letti is részt vett azokban. Koronként mindenki csinált tévedéseket; Edna és Vilmos hamar felfedezték, hogy egy „harmadik személynek” a folytonos jelenléte a fiatal házaskönnél — nem kívánatos. Szegény Letti! Ők igyekeztek úgy viselni magukat, hogy Letti ezt ne gyanítsa, míg elkövetkezik az a változás, miről Letti már is kezdett beszélni és vágyódni utánna azaz — midőn ismét egy uri családhoz megy guvernánnak; de addig segített a sógora és testvére házasságának az első fél évét, életüknek a legnehezebb részévé tenni.

Mindazon által ők boldogok voltak — meg voltak áldva, mint a hogy az olyan párok kell, hogy áldva legyenek, kik az egész szívükkel szeretnek, és lelkük mélyéből biznak egymásban.

Hogy élettük mindig és egészen simán folyt, — azt nem állítom; de olyan volt az, a mit a tudományos emberek a nagy tengeről mondanak, — hogy a viharok csak a felszínét zavarták meg, és azok olyan külső beavatkozások által jöttek, melyektől senki-nek az élete sem szabad, de annak a legmélyebb mélységében örökös nyugalom volt.

Az Edna arczának mostan a legerősebb jellege a nyugalom volt. Ő előzőleg egy nyugtalan kis teremtes volt — könnyen felindult — kész volt az öröme, vagy a fájdalomnak minden könnyű röpke árnyalatát fel-

venni; — de most megtanulta azt az önuralmat, melyet minden olyan emberi lénynek meg kell tanulni, kinek egy másik emberi lényre kell gondolni — kihez azzal az egyedüli kötelességgel van kötve, mely az egyedüli magányosságát egészen elveszi.

Már ez a tény maga, nagyobb különbséget csinált Edna és Letti között, mint a milyen ezelőtt volt, és nagyon türelmessé tette őt Letti iránt.

Végig hallgatta a zsörtölődéseit — koronként egy-egy szelíd választ adva — míg egy erős kopogtatás — a gazda kopogtatása — rozzgatt a csendes házon.

— Ez ő!

Kiáltá Edna, és lehaladt a léposökön, hogy ő nyissa ki az ajtót férjének, — egy bohó szokás, a mit Letti mindig elítélt, — azt állítva, hogy ő nem tenné azt meg a férjének, mert a futás rendetlenségbe hozza a haját, és mert nagyon sok fáradságba kerül! Szegény Letti, — neki nem volt erre ér-zéke!

Téhat midőn Vilmos a saját háza ajtaját kinyitotta, az első a ki üdvözölte, — mindig a felesége vidám arca volt, minden gondot és aggodalmat elhúzott az övéről — mert hiszen künt mind a kettőből eléggé kijutott a férjének.

— Drágám, nincs semmi baj?

— Nincsen.

— Felmegyek és átöltözöm. Éppen most jövők a kórházból. És aztán ebédeljünk.

Edna úgy találta, hogy a doktor feleségének kemény élete van. És mégis volt valami nagyszerű abban, még a veszélyeiben is, és valami hősies, hogy az eszménytől való érzéket érintse, a mi pedig ebben a kisasszonyban erősen ki volt fejlődve.

(Folytatása következik.)

éves időszak záródik le, mióta a mindig harcias és vitéz magyar faj Ázsia valamely vidékéről kivándorolt, ezt az országot az azt lakta különféle jámbor és békés néptől elfoglalta, és itt az európai nyelveken csekély változatot mai napig „Hungáriá”-nak nevezett saját államot alapított, mely az idők minden viszonyai dacára törhetetlenül fentartotta magát, és a felvirágzással kivált az utóbbi két évtized alatt igen felgyapordott minden kelleivel magát jelenleg is fentartja, mi alatt a többi európai államok körül némelyek teljesen felbomlottak.

Világos és igen természetes, hogy az általános kiállítással összefüggő eme részletes ünnepélyek, melyek egybevéve egy ezredéves nagy jubileumot hívatnak képezni, legjelentékenyebb részben az állam közhatalmának által rendezetnek a magyarországi politikai nemzettől, sőt már magával az állammal azonosított magyar faj dícsőítésére.

Ami pedig különösen orthodox nemzeti szent egyházunkat illeti, melynek fiai és vezetői az államhatóságok részéről nemcsak meghíva, hanem mintegy rászorítva vannak részt venni az ezredéves ünnepélyekben — nem foghatom el a hivatott által lakott országgrészekből kihallgatott abbéli nyilatkozatokat: hogy reájuk és főképp az értelmesebb osztályra nézve teljes lehetetlenség ezen ünnepélyekben a szív azon melegeivel és a lélek azon nyugalomával résztvenni, mely csak akkor nyilvánulhatna, ha szemeink előtt nem állna a sok bizonyíték régebbi és újabb időkben lét- és haladás érdekében csaknem teljes figyelmen kívül hagyásáról és ha nem látnók, mint vannak az államéletben hátranyunkra feladva a legmagasabb és legidősebb elvek: a szabadság, egyenlőség és testvériség elvei.

Mind ezek dacára az idő szárnnyain közeledő ezredéves ünnepélyek ritka és magasztos percekben, bármily súlyos legyen is helyzetünk, az eszélyesség, a politikai érettség, és maga az állam is megköveteli, hogy köz- és társadalmi életünk keserűségét ezen ünnepélyek idejére fojtsuk le, és ezt téve óvakodjunk nem csak attól, hogy ez izgalmas időkben valami incidenset hozunk létre, melyet az ünnepélyekkel szemben ellenségeskedésnek, vagy éppen bántalmazásnak lehetne magyarázni, hanem már óvakodjunk attól is, nehogy azok iránt érzéketleneknek és teljesen érdeklődés nélkülieknek látszassunk: és itt ismét meg kell utatnom a szeretett papoknak és népnek több ízben közvetve és közvetlenül adott abbéli tanácsomat: hogy ne halgassanak azokra, a kik a nép vezetőinek feltevése, minden ünnepélyek csak arra irányozzák, hogy az inkább szelid természetű mint éles belátású jó népként folytonos igazságban tartsák, gyűlöletet, bizalmatlanságot és egyetlenséget szítva annak szívébe; ami valamint eddig úgyszólván anyagi és szellemi fejlődésében csak nagy kárt okozott, ugy folytatva a jövőben is reánk nézve a közelében egy még súlyosabb helyzetnél egyebet nem eredményezhet.

De ezeken felül leginkább kell számot vetnünk szent egyházunk érdekeivel, melyek az ezredéves ünnepélyekkel szemben, tekintve valamennyi más hazai egyház magatartását is, felfelmentlenül teszik kötelességünké, — hogy ha nincsenek is indokaink amaz ünnepélyek iránt oly mértékben lelkesedni, mint mások a sors által jobban kegyelve lelkesednek: legalább rendezzünk mi is azok idején egy sajátos ünnepélyt, mely egyházi és hazafias kötelességünknek s a közkívánalmaknak egyaránt megfeleljen; gyűlésezzünk egy bizonyos időben templomainkba, és ott visszagondolva azokra, mik ez országban bennünk érdeklődnek a legreggeli idők óta történtek, adjunk Istennek hálát, hogy a múlt ezer éven át kiállott szenvedések után arra méltóan bennünk, hogy legdrágább kincsünket: egyházunkat és nemzetiségünket megőrizve látassuk, kérve egyszerűen ezeknek jövőben való megőrzéséhez is lehatalmasabb segítség: a többiben pedig kőkövetünk egyháziunk rendje szerint alköndöröket, — annak egész udvara a hadseregét, összes országai és tartományaiért, a különböző népek és hazák közötti viszálkodás lecsillapodásáért, a belső és az általános világéért, az Isten szentegyházai és haza jóléteért, mindnyájunk egyetértéséért és egyéb szükségéért, melyekről szent imáinkban más alkalommal is megszoktunk emlékezni.

Váltóhamisító gavallér.

Budapest, ápril. 28.

Érdekes végtárgyalás volt ma a büntető törvényszék előtt.

Egy ismert gavallér Gottschlig József ellen váltóhamisítás címén emeltek vádat.

A panasz abból áll, hogy Gottschlig divatcikkeket vásárolt Forgács Ernő kereskedő boltjában, ahol egy 1500 forintos váltóval fizetett, melyen anyja, öv. Gottschlig Róza aszszony, az azon levő kibocsátói aláírását hamisnak nyilvánította. A tárgyaláson, melyen a vádatot előterjesztő Sántha Elemér dr. alügyész képviselte, a védelmet pedig Eötvös Károly látta el, legelőször felolvasták az anyának kérényét, melyben kijelenti, hogy fia bünpörébe tanusodni nem kíván. Ezután kihallgatták a panaszt.

Forgács Ernő előadja, hogy a vádlottat Schreiber Adolf hozta a boltjába s miután ott néhány száz forint értékű fehérneműt vásárolt, átadott egy 1500 forintos váltót, rajta a saját és az anyja aláírásával azzal, hogy a fennmaradó összeg erejéig majd később tesz bevásárlást. A váltót valamelyik bécsi gyárosnak tovább adta s mikor ez a lejáratkor Gottschlignek bemutatatta azt, kiderült annak a hamis volta. Azóta a kárát megtérítették s így panasztól eláll.

Mladonczky elnök: Mikor a váltót hamisnak nyilvánítták s ön ezt közölte a vádlottal, mit szolt ő ahhoz?

— Hogy az anyja megbizta nevének az aláírásával s most csak azért hazudtolta meg, mert haragban vannak.

— Miket vásárolt Gottschlig önnél?

— Mindenfélét, ez a rajta levő esőkabát is tőlem való.

— Eötvös K. védő: Hogy fogadott ön el kiskoru embertől váltót?

— Mert az anyja aláírása is ott volt.

— Azt hallom, hogy ön forintos nyakendőket hat forintba számítot?

— Nem ért hozzá a ki mondta.

— Hozza ide a számlát. Külömben, szokás az, hogy a kereskedő majdan vásárlandó árukra is vesz váltót?

— Ez privát dolog.

— Hát az igaz-e, hogy ön megígérte, hogy a váltót nem ad tul?

— Nem emlékszem.

— Ki az a Schreiber, a ki ezt a kundsaftot önhöz vezette.

— Tudtommal — uzsorás.

— Mennyi proviziót fizetett neki?

— Tíz tíz perczentet.

— Tud Gottschligné erről ez ügyetről?

— Mindenesetre, mert hozzá is szállítottak, például mikor Si fokoz voltak, árukat.

— Miféle áru voltak ezek?

— Arra most már nem emlékszem.

— Hát olyan gyakori magánál a hamis váltó?

— Ez az egy volt, de nem emlékezhetem 3 év mulva.

A vádlott, Gottschlig József, róm. kath., 24 éves, kereskedő, nem érzi magát bűnösnek, mert anyja határozottan megbizta, hogy helyette aláírja a váltót, arra a most már be is következett nagykorúságáig vásárlásokat tegyen.

Elnök: Várt ön örökséget?

— Van az árvaszéknel 39.000 frtom.

— Miért tagadta meg anyja ezt a megbízást?

— Haragudott, mert épp akkor Emil bátyámmal is sok ilyen baja volt.

Sántha Elemér ügyész. Hol írta ön alá anyja nevét a váltóra?

— Forgács úrlevelében, a íródában.

Forgács: Ez rágalom; készen hozta.

A vádlott: Legalább én úgy emlékszem... de mindenesetre tudott a dologról.

— Ez sem igaz különben e vádaskodása miatt majd lépéseket tesz: erre visszatérünk még.

Eötvös védő (gunyosan): Ugyan? Ne igen térjünk talán. (Deputált.)

Forgács: Arról majd én gondoskodom.

— Csak hogy majd mi is gondoskodunk egyébről (Derültleg)

A bíróság még Grünwald Mór kereskedősegédet hallgatta ki, a ki főnöke vallomását mindenben megerősítette, majd felolvasták öv. Gottschlig Józsefnek a vizsgálat során tett vallomását, amelyben fiáról azt mondja a többek közt, hogy — holdkóros és különös fiatal ember. Végül az elnök konstatálja, hogy a vádlott a váltóra a maga nevét így írta: Josef von Gottschlig az anyját Rosa Gottschlig.

A bizonyítási eljárás befejeztétén Sántha Elemér kir. ügyész fentartotta a magának irathamisítás vádját, mint Eötvös Károly védő azt vitatta, hogy Gottschlig József a váltót anyja beleegyezésével állította ki, a mit az is bizonyít, hogy anyja a váltót kifizette s a törvényszékhez intezett nyilatkozatában utólag kijelentette, hogy az aláírás az övé. Arról azonban egy a közzvaló, valamint a védő megelégedett, hogy a váltó beperelve soha sem volt, ennek alapján a törvényszék vádlottat felmentette s azt nyomban szabadlábra helyezte.

A siketnéma intézet története.

Kolozsvár, ápr. 28.

A kolozsvári siketnéma intézet történetét írta meg Szvacsina Géza tanácsos egy 108 lapra terjedő fizetben.

Ennek a humánus intézetnek a költéséit bár a közönség adta össze, de a létezés érdeme mindenesetre Szvacsina Géza tanácsosé, kinek emberbaráti szíve őt arra a nagy munkára ösztönözte, hogy azokat a szerencsétleneket, a kik nem hallanak, nem beszélnék, megmentse és visszaadja a társadalomnak.

A szerző előszavában, midőn az intézet létrejövételéről beszél és abban a közönség adakozását isméri el, a következőket mondja:

„Az embereknek a könyörület és a jótevőkönyság iránti hajlandósága egy nagy kincs bányája, és a ki megnyitja azt, mindig bőséges áldást meríthet belőle a szenvedő emberiség számára.

Mi megnyitottuk ezt a kincses bányát, de nem merítettük ki, mert kiaknáztattuk, hanem összegyűjtöttünk belőle annyit, hogy egy hajlékot építettünk a szerencsétlen siketnéma gyermekek számára, és fentartjuk azt abból a kiapadhatatlan forrásból, a mit az emberiség teremtett táplál.

Szerző ezután az eszme keletkezését és annak terjesztését írja le érdekesen, majd megemlíti, hogy az intézet első alapítója ő felsége a király volt. Igen sok érdeket talál az olvasó abban a részben is, melyet

Szvacsina az intézet fejlesztése és internatúra való berendezése felől mond el. Valamint az építés és az intézet szervezéséről irt fejezetekben is.

A statisztikai adatokból közöljük a következőket:

Az intézetnek a lefolyt 8 év alatt összesen 82 növendéke volt.

Nemzetiség szerint: 76 magyar, 2 szász és 4 román.

Vallás szerint: 21 rom. kaht. 39 ev. ref. vallású, 3 görög katolikus, 3 ágostai, 3 unitárius, 1 görög nem egyesült vallású és 12 izraelita.

Nem szerint leány növendék 28, fióvendék 54.

Illetőség szerint a növendékek 30 törvényhatóság területéről valók:

Kolozsvári, nagyvárad, marosvásárhelyi alsó-fehérmegyei, bács-bodrogmegyei, békés megyei, biharmegyei, beszterce-naszódmegyei, brassómegyei, csanádmegei, csikmegyei, fogarasmegyei, hajdumegyei, háromszékmegei, hunyadmegyei, jász-nagy-kun szolnok megyei, 1. kis-küküllőmegyei, 2. kolozsmegyei, 3. maros-tordamegyei, 2. nagy-küküllőmegyei, 1. somogymegyei, 1. szabolcsmegyei, 1. szathmármegyei, 2. szabolcsmegyei, 2. szilágymegyei, 4. szolnok-dobokamegyei, 3. temesmegyei, 1. torda-aranyosmegyei, 3. udvarhelymegyei, 3. veszprémmegyei, 1. Összesen 82 növendék.

Kilépett az intézetből 33 növendék: 13 leány, 20 fiu. A szülőlél meghalt 1 növendék. Jelenleg van az intézetben 48 növendék: 33 fiu és 15 leány.

A siketnéma növendékek tanításával 12 egyén foglalkozik intézetünkben és pedig 2 szaktanár, 2 szaktanító, 1 gyakornok, 4 hitoktató, 1 munkatanító és 2 iparos mester.

A rendszeres gyűjtés 1888 évi nov. második felében kezdődött és a lefolyt 7 év és 4 hónap alatt 76372 frt 21 kr. jótékony adomány folyt be az intézet pénztárába.

Ezenkívül kapott az intézet 13400 frt. a jótékony államsorsjáték jövedelméből.

Tápdíj és ruhapénz czímén bevett az intézet 21/2 év alatt 6296 frt 63 krt.

E szerint az összes bevétele volt az intézetnek az állami és városi segítségen kívül 96068 frt 84 kr.

Hogy ehhez az összeghez hány ezer ember járult az 5 jótékony filléreivel, nehéz volna kiszámítani, mert az egyes nemes szívű emberbarátok gyűjtéséi ép úgy, mint egyeseknek az adományai csak egy-egy tételszám alatt vannak bevezetve intézetünk számadási könyveiben, és mégis a jótékony adakozók és gyűjtők száma meghaladja már a 15000-et.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, április 29.

— Főúri esküvő. Gróf Mikes Ármin,

mint már említettük, tegnap d. e. 11 órakor lépett házasságra az anyakönyvezett előtt gr. Bethlen Timával. Az egyházi áldás katolikus részéről el kellett, hogy maradjon, mert Bíró Béla apát-plébános a frigyet nem akarta megadni, mivel a református pap áldását is kívánták a menyasszony részéről igénybe venni. Így a tulajdonképeni esküvő délután 1/2 órakor történt meg a menyasszony házában. Az esketési szertartást Molnár Albert teológiai tanár pap végezte, egy gyönyörű beszédet intézve a fiatal párhoz. Az esküvő után a New-York szállodában fényes lakoma volt. Az első felköszöntőt báró Vay Béla mondotta a fiatal párra. Ezután báró Bornemisza Károly főispán elvette gróf Bethlen István és családját. A véglegű és anyja jára öv. gróf Mikes Benedekné gróf Bethlen Géza úrított poharat. Gróf Bethlen Balázs orsz. képviselő a szép és bájos koszorús lányokat köszöntötte fel. Este az urikaszinóban egy kedélyes bál zárta be a főúri nászünnepeket. A fiatal pár az esti gyorsvonattal nászútra indult Olaszországba.

— E. Kovács Gyula jubileuma iránt a legmelegebb érdeklődés nyilvánul minden körben. A holnapi díszelőadásra már több nap óta nem lehet sem páholyt sem elsőragu ülőhelyt kapni és előrelátható, hogy, hogy páratlanul zsúfolt ház előtt fog lofolyni az előadás, melyben a női két főszerepet tudvalevőleg Szvacsina Boér Emma aszszony játssza. A művésznő a tegnap esti győzelemmel meg is érkezett Kolozsvárra.

A jubileum alkalmából rendezett gyűjtés eredményei szintén általános és lelkes érdeklődésszel tanuszkodnak. A rendező bizottság főlkéri a kolozsvári gyűjtők közül azokat, kik gyűjtésük eredményét még nem küldték be, hogy legkésőbb csütörtökön délig sziveskedjenek azt Székly M. klos pénztárnok urhoz juttatni.

A vidéki ivartörők, a mennyiben lehetetlen a határidőt betartaniok, később is bekuhdhetik gyűjtésük eredményét, mert a bizottság gondoskodik arról, hogy ezt is megfelelő módon értékesítse a juvialó művész javára.

— Gyöngyi Izsó mai fellépése rendkívüli érdeklődést keit. A legkitűnőbb Goldstein Számi még sem Kolozsvárt, sem sehol Erdélyben nem játszott még s ma valóban gazdag humoru komikust, fogunk megismerni. Érdekes fellemlteni, hogy ma 107-szer játssza Gyöngyi e szerepet, melyből több mint 80 fellépése a fővárosra esett.

— Sz. Boér Emma urnő, a mi kedves jó ismerősünk, tegnap este érkezett hozzánk, hogy E. Kovács Gyula holnapi jubileumán kettős szerepelt részt vegyen. A holnapi előadásban Szolnizsly Olympia, Góth Sándor és Péchy Kálmán, távozó tagok, utolszor lépnek fel. A holnapi jubilaris előadásra már a pótselekek is csaknem mind elkelték.

— Zachar János temetés. Meglepő méretekben nyilvánult a részvét Zachar János kegyesrendi pap elhunytja felett a tegnap délután megtartott temetés alkalmával.

A gymnasium földszinti részén az elhunyt szobájában felállított ravatalhoz a nap egész folyamán nagy tömegekben záradokoltak a résztvevők. A temetési szertartás délután 3 órakor vette kezdetét óriási közönségnek jelenlétében. A kispapok karának gyászdala elzengvén Bíró Béla apát-plébános megkezdte a szokásos szertartásokat, melynek végzetével ismét a kispapok énekeltek megható gyászenéket. Ezután a koporsót ráhelyezték a hat ló által vont diszkocsira, s reá rakták a ravatalra küldött gyönyörű koszorúkat, mire megindult az óriási menet, melyhez hasonló régtől látott Kolozsvár közönsége. A menetben részt vett a polgári iskola, a kereskedelmi akadémia, az ev. ref. és az unitárius főiskolák ifjúsága és a rom. kath. főgymnasium ifjúsága teljes számban miden iskola növendékei gyászlófogóik alatt sorakozva. A kath. főgymn. ifjúsága a mélyen érzett fájdalom jeléül gyász karszalagot vielt s a szertartás alatt a tanítványok közül sokan hangosan zokogtak. A menetben ott láttuk ezeken kívül az egyetem és az iskolák összes tanárait, a bíróságok, összes állami és magán hivatalok és testületek tagjait. A hol a menet végig haladt tengernyi nép lepte el az utcákat és tereket, a temető pedig egészen megtelt közönséggel. E helyen a menet megérkezvén Bíró Béla még egyszer megáldotta a tetemet és a koporsót a Schütz féle sírboltban helyezték el örök nyugalomra. A kispapok könnyet fakasztó gyászenéke fejezte be a gyászos aktust. Legyen áldott emléke a derék tanárnak! Pihenése békés!

— Gyászmise. Zachar János kegyesrendi áldozár lelküdvéért ma reggel 8 órakor a kegyesrendiek templomában ünnepélyes gyásztiszteltetést tartottak. A fő oltárnál a nagy misztóth Jenő házfőnök teljes segédlettel végezte, ezenkívül az összes mellékoltároknál is mondtak misét az elhunyt papársai.

— Mise alatt a kispapok éneklékká énekltek. — A nagymise végén a templom hajójában felállított díszes katefalk előtt a szokásos bezenetelési szertartása folyt le, melynek végzése alatt az összes harangokat meghúzták. A gyász istentiszteleten a főgymnasium ifjúságán kívül nagyszámú ájtatoskodó közönség vett részt.

— Szintársuliatunk Nagyváradou. Mint értesültünk, a Megyeri szintársulatának tagjai közül már ott vannak Klenovits György, és neje Szerémi Gizella, Bartos Gyula, Józsa Lajos, Bajnóczy Valéria, Turchányi Olga, Kantay Teréz, Dayka Balázs Mezey Mihály Kápolnay János, a kar- és segédszemélyzet egyik-másik tagja. A személyzetnek jelenlegi kolozsvári tagjai az eddigi megállapodás szerint május hó 1-én indulnak el a Kolozsvárról Nagyváradra a hol az első előadás 2-án az az szombatban lesz (Bánk bán). Az első előadások a következők. Május 2 szombat: „Bánk bán”. Május 3. vasárnap: „Czigánybáró”. Május 4. hétfő: „Vasgyáros”. Május 5. kedd: „Válás után”. Május 10. vasárnap: „Goldstein Számi”. Nagyváradon mint első premier szerepel a „Nők barátja”, a főszerepekben Cserny Bertával és Megyerivel. Május 10-én millénári díszelőadás lesz a nagyváradai fabódában: Szigligeti Ede „Álmos és Árpád” cz. történelmi színműve kerül ez alkalommal bemutatásra Erkel Ferenc zenéjével. Az ünnepi előadás bevezetését E. Kovács Gyula saját szerzeményű prólogját fogja játszani; befejezésül pedig öt fényesen kiállított történelmi tableaux lesz.

— Milléniumi faültetés. Lelekemelően s szép hölgyközönség jelenlétében folyt le tegnapelőtt az ev. ref. collegiumban a milléniumi faültetés. Az ifjúsági önképző körben került fel az eszme, melynek testet az ifjúság kérésére a tanári kar adott. Nyolcz fát ültettek a nyolcz osztály számára. D. u. 3 kor minden osztály fáját körül állva várta az előjáróság képviselőinek megérkezését. Hangos éjlen jelezte, B. Bánffy Ernő és Gyarmathy Miklós gondnokok megérkezését. Ekkor felhangzott a „Szózat” melynek utolsó accordjái alatt Szabó Sámuel tanár állott egy emelkedettebb helyre s kalapját leemelve, meleg, hazafias hangon méltatta az actust. Kijelölte az utat, melyet követve az ifjúság méltó lesz az ösökhöz, igen szépen emelte ki, hogy mikép a nyolcz különféle fa, egy és ugyanazon talajban nő, egy nap áldó melegtől tápláltatva egy nemzetiséget bennünk mindig buzgó előharcosaira találunk a szabadságnak nemzeti együtt érzésnek. Azután Csoma Zsigmond VIII. o. t. szavalt a Asztalos Pál VIII. o. t. alábbi sikerült alkalmi költeményét, a melyben a fákra kér áldást:

A milléniumi faültetéskor.

A munka kész; az ünnep élő emléke áll. S rá egy új ezredének dúló viharja vár.

Kik ültették e fát, mi, a boldog nemzedék A mely megérte im a nemzet ünnepét,

Kérjünk áldást a fára, a földre, melyben él É a hazának földje, ezért folyt anyi vér!

A mint nő feljebb, feljebb s tör ég felé a fa Díesőségben úgy szálljon magasba a haza.

S miként a földben terjed a gyökér s ágazik Terjedjen a magyar nyelv keletről nyugatig.

S a hány rügyet, levélt hoz tavasz jöttén a fa Legyen a honnak anyni s még több jeles fia.

Vidám dalos madárka, lombjára hogyha száll Istennek mondjon hálát az éneklő madár.

A népek Istenének magasztos hálát dalt Hogy ezer évet élni engedte a magyart.

S ha fáradt vándor egykor árnyában megpihen S megáldja ültetőjét, lelkeből, melegen

A mennyi áldást mond rá, a mennyi jót kíván Százszor s ezerszer annyi legyen e szent hazán!

Nagy Isten! téged körünk, népeknek Istene Kinek ezernyi áldást hint alkotó keze,

Vedd kedvesen kegyedbe, mit ültetünk, a fát S az új ezredben is védő, oltalmazó a hazát!

Most elkezdődött a fák behatolása, a melyben az ifjúság lelkes éjlenzés közt a gondnokok, a tanári kar, s még a hölgy koszu is részt vett. Az ünnepet a Rákóczy-induló zárta be, s a közönség egy szép ünnepély emlékével gazdagabban távozott.

— ? ? ? Ez a három kerdőjel három esztendő jelent. A három esztendő pedig ugyanannyi évi alvást jelent. A hét alvó szentek e hosszú alvását a kolozsvári gazdasági egyesület követte el. Ennek az egyesületnek tudtunk szerint Sigmund Dező országgyűlési képviselő az elnök. Az egyesület tagjainak zömét Kolozsvár városi polgári iskoláj tanítói teszik. Nem akarjuk ugyan feltenni azt, hogy ez az egyesület csak választások közeledtével ad életjelet magáról. De óhajtnék tudni azt, hogy legalább most, a millénium évében, miért nem ad magáról életjelet? Miért nem tart gyűlést? Miért nem hívja fel a gazdák figyelmét a milléniumra és ezzel kapcsolatos közgazdasági alkotásokra? Ez évben gazdasági érdekekben gazdánk jólétére irányuló alkotásook egész sorátának a magvát hinthetnek el. Ismételtlen kérdjük; ez egyesület mikor fog felébredni?

— Kolozsvári építkezések. A kolozsvári építkezéseket csiga-lassúság jellemzi. Talán sehol a világon nincs olyan piszmagolás, mind éppen Kolozsvárt, hol pusztán az állvány felállításra egy hónapot vesz igénybe. Minorita atyánk tornya. Néhol pedig a legnépesebb forgalmi utcákban, csak a pinceszassal telik el a tavasz. Példa rá a sétáló utcai szeglet ház építése. Az ilyen példákat aztán csitálhatnánk akár mennyit, a melyek mind azt bizonyítják, hogy Kolozsvárt az építőmesterek nem dolgoznak a századreg gyorsaságával, és a hatóság nem nógatja őket, hogy legalább az élénkebb forgalmi helyeken több reud és szorgalom legyen.

— Állatkinzás. A teherhordásra alkalmazott állatok védtelen állapota és kínzása igazán megbotránkoztat. Többnyire mind beteges és nyomorék állatok teljesítik az épületekhez az anyaghordást és a téglákkal roskadozásig rakott szekereket gyakran képtelenek huzni. Ilyenkor elkezdődik az ordítás pálinkás hangon, aztán a káromkodás. Verik püfölik a szanta nyomorék parát a meddig az összeesnek. Ma a reggeli órákban egy rozgoba a téglákkal megrakott szekér előtt bukolit fel és alig tudták a vasuti szinről felczipelni. Hiszen nem kívánhatjuk, hogy versenypárikkal horják a követ vagy téglát, de rendőri szempontból is kívánatos volna, hogy a teljesen nyomorék szanta állatokat ki küszöböljék a forgalomból, hogy a közönség ne botránkozzék meg ez embertelen állatverésen.

— A városi közegészségügyi bizottság tegnap délután népes ülést tartott melyen a földmívelésügyi, m. kr. miniszterium által fűzött hullák megsemmisítése tárgyában kiadott körirat a hozzá csatolt szakvéleménnyel és a Kurz Reitschel és Henneberg bécsi czég ajánlatával együtt tárgyalottat. A miniszteri körirat támaszkodva a tanulmányi uton járt szakértők kedvező véleményére, igen melegen ajánlja a városoknak az ugynevezett Kafill „desinfektorok” fellállítását. A Kurz, Reitschel és Henneberg czég pedig igen kedvezőnek látva feltételek mellett hajlandó is lenne saját költségén berendezni ilyen hulla feldolgozó telepeket; a közegészségügyi bizottság azonban átlátott a szítán és az úgy tüzetes megbeszélés után egyhangulag elvetette a czég ajánlatát s ugyancsak, egyhangulag ajánlja a Tamás-féle hulla égetőkomencze felépítését.

Köz és állategészségügyi szempontból első sorban is az a nagy hátránya van a Kafill-desinfektornak, hogy csak egy prosperálhat, ha évenként 80—100 ezer kiogramnyi hulla anyagot kap feldolgozásra; a mi viszonyaink mellett pedig 6—800 nagy hullát három vármegye területéről sem bordinhat össze a vállalat. És már maga az, hogy a város területén olyan hulla gyűjtőtelep engedélyeztetés, a melyre nap-napután a város felé irányuló nagy forgalmu utakon

messze vidékről csepegtessenek be a ragályok csiráit magukba foglaló hullák; — nagyon veszélyes válkoznak lenné. A továbbiakra nézve pedig úgy áll a dolog, hogy a magaslati desinfektorok a feldarabolt hullákat csak az értékesebb részét dolgozzák fel, míg a kiömlő vér, savó és belek tartalmukkal együtt ismét a földre kerülnek és továbbra is fertőzőnek azt. A földolgozással visszamaradó u. n. nyvízet is a földgyomrásnak kellene átadni, így azután a város oda jutna, hogy most a saját területén évenként elhantolt 130—150 hullát helyett 6—800 hullának a beleit fertőznék talaját. Tehát a viszonyoknak ilyen módon való javítása mellett a mainál jóval jobbjabb süllyednek a hínárba.

Ugyanílyan eredménytelen állunk szembe akkor is, ha az ajánlat pénzügyi oldalát tekintjük. A vállalat ugyanis megfelelő telket és állandó adómentességet kér, e mellett a hullákat bőrből együtt magának követeli. Itt tehát az addigi üzlet és a méltatlanság alapján nem maradna más hátra, mint a károsult feleket a mennyiben nem ragadós betegség volt az elhullás oka, megfélemlően kárpótolni. A mai állapotokat véve alapul ilyen czímen a városnak 800—1000 forintot kellene évenként kifizetni. Ha ehhez az átengedendő telket az adómentességet és még ki tudja, miféle kedvezményeket hozzá vesztünk és szembe állítjuk a valódi eredménnyel, a mely annyiból állana, hogy ezek után nem 150 hullát, hanem 7—800 hullának a fel nem dolgozható részei fertőznék talajunkat és veszélyeztetnék egészségünket: akkor a közegészségügyi bizottság határozatát elismeréssel kell fogadnunk. A Tamás féle kemencze kitűnően megfelel a mi czéljainknak és ennek beszerzése esetén 3—3500 forintnyi befektetéssel véglegesen és gyökereesen rendezheti. Tanácsunk az állati hullák megsemmisítésének ügyét a nélkül, hogy a várost hulla gyűjtő központtá teszi.

— **Püspök és egyházközösség.** Szép meglepetés érte a Mátyás szobor bizottságot, mely váratlanul ismét nagyobb összegű adományban részesült. Lőnhart Ferencz erd. róm. kath. püspök a nélkül, hogy a szobor bizottság megkereste volna is 100 frtot küldött. Lőnhart püspök az előző gyűjtés alkalmával is 100 frtot adományozott a szoborra, de azzal az alkalommal nemes hazafias példáját a főpapi kar nem követte kellőleg. Reméljük, hogy ezután a második gyűjtés folyamán püspökeink ismét aldozatosságukkal a Mátyás szobor ügyét is jelentősen fogják támogatni. E helyen említi meg, hogy a kolozsvári róm. kath. egyház közseg által megszavazott 200 frtot a szobor bizottság pénztárába ma befizették.

— **A Telesi Blanka-kör** ez évben is rendez a nemzeti színházban műkedvelői előadást, mely alkalommal Csiky Gergelynek egy igen mulattató 3 felvonásos vígjátékát fogják igen ügyes és gyakorlott műkedvelők előadni. A próbák már szorgalmasan folynak a május 12-ére tervezett előadásra.

— **A „Kolozsvári Dalkör”** holnap f. hó 30-án (csütörtökön) d. u. 5 órákor az egyet probatermében lyceum, földszint, választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagok ez utón is meghívattak.

— **Elfogott betörő.** Abból a fehér-hölként nyilvánílt dícsőségéből, mely a rendőrségünknek néha napján, ritka napokon egy-egy betörő nyakon csipéséből jut, egy sugár a hídvelei kerületi kapitányság ma éjjeli cselekedete is követel magának. Ő is fogott eleven betörőt s habár nem is olyan híres ez, mint Papakoszta, a hír szárnyára bocsaítva ezt a hősi tettet, megrémítette a betörő kandidateusoknak. Gyula Márton kerületi kapitány az érdem és dícsőség, a ki az éjjel Nagy-utoza 33. sz. a. csipete el a betörőt akkor, a mikor az a zárat már felfeszítette s a pinczébe hatolt, a mikor tehát már nagyreményű betörőnk a kezdet nehézségein túl esett. Így tehát Nagy József uramnak, mint így hívják a ház gazdáját, kára nem történt, a t. cz. betörő pedig tekintettel a melegebb tavaszi napokra — hűsöl.

— **Uj altábornagy.** A király mint értesültünk marneggi Mayer Ödön lovag vezérőrnagyot a kolozsvári hadosztály parancsnokát altábornaggyá léptette elő. Az új altábornagy nemrég jött ide Dilman helyére s máris kedveltette magát a polgárság körében is.

— **Eljegyzés.** Mátyás Mátyás Gerendről a napokban eljegyezte Kaufmann Ignác n. károlyi bankigazgató kedves leányát Marikát.

— **A király Barcsay Domokosnak.** Bánffy-Hunyadra e napokban érkezett meg az az ajándék, a melyet ő Felsége Barcsay Domokos országgyűlési képviselőnek szánt, a kinek bánffy-hunyadi kastélyában több napig lakott a legutóbbi hadgyakorlatok alkalmával. Ez ajándék ő Felségének Wista Vilmos által fetett remek keretű arcképe. Ő Felsége hajadon fővel van lefestve és magyar tábornoki egyenruhát hord az aranygyapjas renddel és a szolgálati jelvényekkel. Az ajándékot kísérő levélben Trautmansdorff gróf főkamaramester szerencsekívánattal fejezi ki Barcsay Domokosnak a legfelsőbb kegy ezen megnyilvánulása alkalmából. Akép ő Felségének bánffy-hunyadi dolgozotermét díszíti, a melynek berendezése a legfelsőbb látogatás emlékéül változatlanul maradt meg. Barcsayné is kapott egy értékes emléktárgyat és pedig egy

arany karperecet ő Felségének drágakövekkel kirakott kézjeggyével.

— **A Kalotaszegi-ház.** A kiállítás falujában a kalotaszegi házat nagy kitüntetés érte. A múlt napokban a Munkácsy-kosija megállt a házi iparcsarnok előtt és ott tudakozódott Gyarmathy Zsigáné írónő, a ki éppen akkor fejezte be a Kalotaszegi ház teljes berendezését. Azonnal az iparcsarnok felé tartott, mire Munkácsy ki-szált a kocsiából s az ő jószágos, kedves modorában azt mondta — én oda akarok menni a hol Gyarmathy Zsigáné van! És ment a Telepy Károly és Malonyay Dezső kíséretében a kalotaszegi házhöz. A mester felemeltette, hogy jól emlékszik a Bánffy-hunyadon töltött időre és érdeklődött szót a csinos eredeti paraszt szobákban, s távozáskor kezét fogott a ház őrével, egy csinos fiatal férfival Kador Pistával.

— **Pista!** te nem is tudod ki adott most neked kezét! — mondta Gyarmathyné urnő.

— **Tudom instálom és nem is felejttem el soha míg a világ.**

Bizonny ezt meg is tartatja egy nagyon becses emlékének!

— **A kolozsvári közúti vasút.** A közúti vasút igazgatósága május 1-től kezdve a következő intézkedéseket lépteti életbe. Vasár és ünnepnapokon d. u. 2 órától estéig 8 óráig a pályaudvar-főterületi-monostori vonalon mindkét irányban félóránként külön vonat indítatik. Viteldíjak: I. vonalszakas: főterület bármelyik végállomásig avagy viszont 6 kr. 10 éven alóli gyermekek 3 kr. II. bármelyik végállomástól bármelyik végállomásig avagy viszont 10 kr. 10 éven alóli gyermekek 5 kr. Kézi podgyász: I. vonalsz. drbja 3 kr., II. vonalsz. darabja 6 kr. Az igazgatósági irodában bármikor válthatók: Bérletjegyek: egy vonalsz. 1 havi 2 frt 20 kr. 3 havi 5 frt 50 kr. 6 havi 10 frt. — Két vonalsz. 3 frt 20 kr. 8 frt — 14 frt 50 kr. Összes vonalsz. 4 frt. 10 frt. 18 frt. Bármikor válthatók mérseklét áru csoportjegyek: I. vonalsz. 10 drb. 50 kr. II. 10 drb. 80 kr.

— **A kolozsvári honvédelmi vasárca-**kerítését már munkába vette Demjén, Beckay, Porsche és ifj. Knauer József kolozsvári tekintélyes lakatosokból álló társaság. A munka felosztás a legraktikusabban érvényesült közöttük. A kerítés május első napjaiban már kész is lesz s akkor kezdetét veszi az egyetemi fő kertész Walz Lajos, kertészeti munkálata.

— **Uj palotahölgyek.** A királyné e hó 19-én kelt legelső elhatározásával palotahölgyeivé nevezte ki: hercegnő Schönbürg-Hattensteiné szül. Coloredo-Mansfeld Johanna grófnőt; hercegnő Odescalchiné szül. Andrassy Etelka grófnőt; osk-szentkirályi és krasznahorkai gróf Andrassy gróf. Zichy és vásonkeői Zicay Eleonora grófnőt; gróf Gaessné szül. Thurn-Valsassina Marianna grófnőt; galánthai gróf Esterházy gróf. Schvarzenberg Franziska hercegnőt; bassemői és weiskircheneri gróf Schlicke szül. Hohenlohe-Wakdenburg-Schillingfürst Mária Terézia hercegnőt; futaki és szalai gróf Hadik-Barkóczy gróf. Zichy és vásonkeői Zichy Klára grófnőt; beodrai gróf Szécsenyiné szül. Andrassy Mária grófnőt és semsei Semsey gróf. Desssenffy Karolina grófnőt.

— **Széky János** irodalmi előadásai Tordán igen jól sikerültek. A szavalt és felolvasó most folytatja körútját. A napokban Szamosujváron fog előadást tartani. Műsora melyet tervbe vett, ez: I. Az újabb magyar (lyrai) költészetről. 1. Vajda János költészet. Szavaltat darabok Vajdától: A „Sírak-mok” cz. ciklusból 7—8 darab. A „Szerelem álka” cz. ciklusból 4—5 darab. A „Gina emléke” cz. ciklusból 10—22 darab. Továbbá a következők: Husz év múlva. A kárhozat helyén, Bucsú, A halál, A virrasztók, Luzitán dal, A jávorfa regéje, Bojtár Bandi, Tavasz felé (2-ik része), Nádas tavon, A valódi erdőben. Állatkertben, Jelenetek. Tütemények, Éjjelek, Kisérteket, Végtelenség, Bucsú a napból, Az üstökös, Uboló ábránd, Jubilate! Sodoma, Megnyugvás. — Részletek az „Alfréd regényéből” és a „Táladokosokból” 2. Eudródi Sándor költészet. Szavaltmányok: A „Tücsök-dalok”-ból. Csillagos ég. Miss Marynek. Visszavárlak. Petőfi. Éjszaka, Fergeget Vihar után. Dalok. Diadal. Angelus Orth János 3Ábrányi Emil költészet. Szavaltmányok: Magyar nyelv. Dalok kalvária csasarak ünnepén keresem az istent! Level egy modern ifjúnak. Kiegyezett csillagok. A Balaton partján Byron-emlék. Bálkirálynő temetése, amonolog ellen. Részlet „A pad szereleméből”. 4. Reviczky Gyula költészet Trista Magamról. Isten, Imakönyvem Pán halála Dalok. A bolondok házából. Énekek e neke. — A szamar. Politikum nemzet 5. Rudnyánszky Gyula költészet. A fájdalom dicsőenke. Isten. A költők sorsa. Visegrád, Tanács. Szívem, ne csüggedj! Élethölcsőség. Dalok. A bolond király. 6. Kiss József költészet. Oh, miért oly későn! Simon Judit. A csók. Az anyaiszív. Az én imádságom. Nápolyi emlék. Dalok. Jehova. 7. Bartók Lajos költészet. Petőfi. A Kárpát emlékeiből. Az erdőzugas-ból. A járdalovag. Egy ifjú aglegény panaszai. A méhek-ből. Ökörstűtő András. Dalok. 8. Kozma Andor költészet. Idyll. A filiszter. Férfi-sport. A magyar paraszt. A lovag. Bölcsök és bolondok. Level egy filozóf asszonynak. Csínált világ. Az izmusokról. Egy kis leánynak. Dalok.

Ezekben kívül még számos más jelesebb, újabb költőnek (a régebbieknek nem is említve) egyes kiválóbb műveit is előadta pl. ifj. Ábrányi Kornél: A nő szíve. A nyomor tragédiája. Arany Lászlótól: A hunok harca. Elfrida; továbbá Dóci Lajos, E. Kovács Gyula, Győri Vilmos, Hegedűs István, Jakab Ödön, Pósa Lajos, Somló Sándor, Szabó Endre, Szabolcsa Mihály, Szász Gerő, Várady Antal és mások egyes műveit.

— **Millenáris faültetés.** A feleki közs. iskolában szép ünnepélyességgel ültettek el 10 darab fát az ezredik év emlékére. Buzdító, hazaszeretettől áthatott beszédet tartott Nagy Kálmán közs. isk. igazgató tanító az ünnepélyen jelenlévő közönséghez. Ezután egyik IV. éves kis fiú szavalta el szépen az „1000 év” című alkalmi költeményt. A tanítók vezetése mellett elénekelték a „Hymnust”, „Isten áldd meg hazánkat” cz. dalokat. Minden fa beültetésnél szép jelmondatokat mondtak, — mint: „gyököd erősödjék, hogy az utókor benned gyönyörködjék.” a király és a hazaszeretet nevében stb. Hét fa a hét magyar nevet nyerte, egyet kereszteltek Szent István, egyet Szent László, egyet I. Ferencz József névre. Szép az mikor a gyermekek fogékony szívében így élesztgetik a hazaszeretet szent tüzét.

— **A kitüntetett főpolgármester.** A hivataloslap mai száma közli, hogy a király megengedte Ráth Károly főpolgármesternek, hogy a szerb, kir. Takovaa rend II. oszt. jelvényét, a Románia csillag-rend nagytisztú keresztjét és a perzsana és orosz-lán rend II. oszt. jelvényeit elfogadhasa és viselhesse.

— **Tíz golyó egy emberben.** Tápiószecsőről írják lapunknak, hogy Bolog István odeváló gazdaember tegnap brutális módon lötte agyon a szomszédját, Lesti Istvánt, a kivel évek óta folytonos civakodásban élt. Színleg békés szándékkal közeledett hozzá, s meghívta, hogy menjen vele egy kis pálinkára a kocsnába. A kocsnába hajajolt aztán revolverrel rálőtt. Tíz lövést tett és Lesti holtan terült el az uton. A lövések zajára a csendőrök figyelmessékké lettek, oda-siettek s még jókor érkeztek, hogy elfogják a gyilkost. Lesti testéből tíz golyót vettek ki.

— **A királyi pár Budapestén.** Eddigi megálapodások szerint a király e hó 29-ikén szerdán reggel 5 óra 40 perczkor érkezik Bécsből Budapestre. A király óhajtottja, hogy a kora reggeli órára való tekintetből, minden fogadást, vagy tisztelgést mellőzzenek, minek folytán a pályaudvarban valószínűleg csakis a kormány tagjai jelennek meg a fogadtatásra. Mindamellet a főváros lakossága talán majd talál módot arra, hogy a királyt az alkalomhoz méltó lelkesedéssel, tüdőzőlje. Egyes testületek és egyesületek már ilyen irányban mozgalmat is indítottak s elhatározták, hogy lehetőleg nagy számban fognak a király évonulásának útvonálán elhelyezkedni. A háztulajdonosok és lakók szintén megtették a kellő intézkedéseket a házak és ablakok dekorálására.

— **Villamos világítás a kiállítás területén.** A magyar villamosági részvénytársulat a kiállítás területén, a hol egy a nyilvánosnak azon a mint magán czélokra az áramot ó szolgáltattja, a nyilvános világításhoz szükséges berendezési munkálatokkal már elkezdte és a próbákat is meg-egjette. A próbák alkalmával kitűnt, hogy a berendezés fényhatása teljesen kielégítő. A rayonban az utak és terek megvilágítására 128 darab lámpa szolgál, a melyek 8—8 méter magasságu pozónakon vannak alkalmazva. A nyilvános világításon kívül a kiállítás igazgatósága építet, a történelmi csoport, a horvát és a boszniai pavilonok, a tűzoltó-szivatyu telep és számos, a rayonban épült vendéglő és kávéház helyiség, ugyszintén a borászati csoport stb. elektromos berendezése részére szolgáltatja az áramot.

— **A kaali Rózsa Sándor.** Az egri törvényszék közel halálra ítélte Rózsa Sándor kaali gazda embert, mert az anyósát meggyilkolta, sógorát, — Zöldi Lászlót pedig tizenöt esztendőre fegyházra, mert a gyilkosságban bűnrészes volt. Vádlottak voltak még Kaali Kovács Jánosné és Kaali Kovács János. A gyilkosság a múlt évben történt és Rózsa azért követte el, mert attól félt, hogy anyósa a vagyonát nem reá, hanem a saját leányának férjére, Kaali Jánosra hagyja. Az öreg asszonyt együtt gyilkolta meg, a két év Rózsa magához vette anyósának ezerkétszáz forintos takarékpénztári könyvecskéjét. A törvényszék Rózsán és Földin kívül Kaali Kovács Jánosné is, a kit két évi börtönnel sújtott, ellenben Kaali Kovács János felmentette a terhére rótt vád alól. A kir. tábla részben megváltoztatott ítéletet hozott, a mennyiben Rózsa Sándort a közel halál helyett életfogytig tartó fegyházal bűntette. Kovács Jánosné egy évi börtönt kapott, a többi vádlottra nézve pedig helyben hagyta a tábla az első bíróság ítéletét. A legfelsőbb bíróság ma megerősítette a tábla ítéletét.

— **Hamisítás Percezel miniszter nevére.** Megirtuk már, hogy Barcza Viktor, a ki a múlt héten Percezel Dezső belügyminiszter nevére utalványt hamisított s annak alapján a nezsidori adóhivatalnál 120,000 frtot akart bebeszélni, a budapesti államrendőrség még idejekorán elfogta és ide szállított a budapesti törvényszék fogházába. Mindjárt, a mint Barczát meghozták, a kir. ügyészség részéről Mészáros Tivadar dr. ügyész azzal az indítvánnyal fordult a bírósághoz, hogy itt indítsák meg ellene közok-

irathamítás czimén a bűnvizsgálatot. Hogy mégis hol fog a bűnvádi eljárás folyni, egyelőre még kérdéses, mert igaz ugyan, hogy Barcza a kérdéses utalványt Budapestben hamisította, de használni Nezsideren akarta, a mely város a győri törvényszék hatáskörébe esik. A budapesti törvényszék a vizsgálat vezetésével megbizta Sárkány József dr. vizsgálobíró, a ki most, ép azért, mert nézete szerint is a győri törvényszék illetékes az ügy elbírálására, az iratokat visszatértesztette A kérdésben legközelebb döntenek.

— **Nagy szerencsétlenségek.** El-Pasoból (Mexiko) érkezett távirat szerint Chihuahua mellett egy bányában beszakadt, egy folyosó és 64 embert eltemetett. Eddig 7 halottat és 13 sebesültet hoztak ki.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Távirataink nagy része kimaradt mai számunkból, mert 4 óra után kaptuk kezünkhez.

Párbaj.

Budapest, ápril. 26.

Hollós és Koszka Emil között ma pisztolypárbaj volt. Egyik sem sérült meg.

Titkos tanácsosok.

Budapest ápril. 29.

A hivatalos lap mai száma hozza a minisztereknek titkos tanácsosokká való kinevezésüket.

A király Budapestén.

Budapest ápril. 29.

A király ma Budapestre érkezett. Az indóháznál az összes miniszterek fogadták.

Óriási tömeg várta.

Dániel főkérésére megnézte a millenáris udvari vonatot.

Országgyűlés.

Budapest, ápril. 29.

A képviselőházban megszavazták az appropriációt harmadszori felolvasásban.

Meszlényi interpellálta ezután Bánffyt. Azt kéri tőle Bánffy előterjesztést a királynak a diszülésen való részvételre.

Bánffy erre kijelentette, hogy e kérdésre nem felel, mert már a főrendiházban kijelentette, hogy ő proponálta a királynak, hogy ne jelenjen meg a diszgyűlésen.

Pulszky bűnpere.

Budapest ápril. 29.

Pulszky Károly bűnpörében még mindig folytatja Balonyi Imre vizsgálóbíró a kihallgatásokat, mert ezek nélkül nem hozhat határozatot a szabadlábra helyezés kérdésében. Ama vizsgálat tekintetében ugyanis, melyet az országos képtárban tartottak meg s amelynek eredményét Wlassics miniszter közölte a bírósággal, ki kellett hallgatni előbb Pulszky Károlyt s ez ismét másoknak a meghallgatását is szükségessé tette. Balonyi bíró mádr. Peregrinyi Jánost, az országos képtár titkárárt kérdezte ki hosszabban egyes felvilágosítást igénylő dolgokra nézve.

A garam-kis-sallói titok.

Budapest, ápril 28.

Ezen a czímen április hó 7-én az „Alkotmány” cikket hozott, mely a ritualis vérvád dolgában nemrég tartott tárgyalással foglalkozva becsmerelte az erkölcsi tanukat, — a kik a panaszosként szerepelt Adler Ignác mellett tanuskodtak. Ezek a tanuk Garam-Kiss-Sallói előjárói voltak, névszerint: Takács István törvénybíró, Nagy János községi bíró és Fuchs Endre községi jegyző, kiknek felszólalásait az irta a névezett lap, hogy olyan bíró, a ki szénát is lopott másik kettő is részreből volt valamiért a tanuskodásnál. Takács és társai nevében Guthi Soma dr. bpesti ügyvéd ma sajtópört indított az alkotmány ellen.

Oláhországból.

Bukarest, ápr. 29.

Itteni politikai körökben nagy feltűnést kelt, hogy a hivatalos lap Sturza Demeter miniszterelnöknek egyébként szöszerint közölt legutóbbi beszédéből, kihagyta azt a részt melyben a miniszterelnök a magyarországi viszonyokra való vonatkozással, Falk Miksa hírlapíró és politikai működéséről emlékeztet meg. Ugy mondják, hogy a miniszterelnök maga kívánta, hogy beszédének ezt a részét a hivatalos lap ne közölje.

Beteg fejedelemnő.

Konstantinápoly ápril. 29.

A motenegrói fejedelem kérésére a szultán Csetinijébe küldötte ekkor Fedzi udvari orvosát, hogy vizsgálja meg a fejedelem nejeinek egészségi állapotát. A fejedelemnő ugyanis reumában szenved s a szultán azt ajánlotta neki, hogy keresse fel a brusszai gyógyforrásokat, egyuttal s ez alkalomra rendelkezésére boosította a saját villáját.

A bolyongó fejedelmi anya.

Bécs, ápril. 29.

Bécsből írják tegnapi kelettel: Maria Lujza bolgár fejedelem asszony, két fiával, Boris és Cyrill hercegekkel, pénteken Franciaországból Ebenthalba utazik.

Közelgő millenium.

Fiume, ápril. 29.

Fiume városa a millenáris kiállítás megnyitási ünnepélyére deputációt küld. A küldöttség diszmagyarban jelenik meg. A deputáció tagjai: Batthyány Lajos gr. kormányzó, Abele Rudolf br., Ciotta Lajos polgármester, Fest Kálmán, Egan Lajos, Gellertich Miklós dr. és Seemann Lajos dr. A küldöttség ma érkezik Budapestre. A közsegtanács azt is elhatározta, hogy Magyarország ezeréves fennállása emlékére ő Felsége arczképével emlék érmet veret és azt a tanulók között kiosztja.

Szolnok.

A szolnoki millenáris ünnepségek programját már véglegesen megállapították. A város és megye nagy disz- közgyűlésének idejét május 14-dikére tűzte ki, ezeken Almásy Géza fog elnökölni.

A közgyűlési tagok és közönség ezután testületileg az új megyei kórházhoz vonul és a most befejezett szegényházhoz és ezeknek ünnepélyes felszentelése után 1000 terítékű bankett lesz. Este a város először fog villanyos világításban ragyogni. — Este koncert lesz Küry Klára és Tamásy Lajos közreműködésével.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.)*

Vigéckedés.

Ez év febr. második felében egy Gottlieb Izidor nevű biztosítási ügynök megjelent Matutcschek József kolozsvári műhelyében és ott Benigni Samu urra hivatkozva, a hazai általános bizt. társaság nevében, mint ennek megbízottja, biztosításokat akart kötni. Ismételve hivatkozva Benigni urra, bennünket, munkásokat azzal az ámitással igyekezett megnyerni, hogy társaságuk egyszersmint betegségélyző is és így a ki ennek tagja, nem kötelezhető arra, hogy más egyetnek is tagja legyen. Ez ügynök azt a kötelező ígéretet tette a társulat nevében, hogy a biztosított a társulat által mindennemű munkaképzetlenséggel járó betegség esetén, a sypillist kivéve, orvosi segélyt, tappenzt és ezenkívül, hogy a gyógyszerket fedezhesse, minden napra, a míg a munkaképzetlenség tart, 2 frt napi segélyt kap; halál esetén pedig az elhalálozott hozzá tartozó kétézer frt bizt. összeget kapnak. E feltételek ránk, szegény munkásokra előnyesek voltak s hogy tévutra ne vezessen, alapszabályt kértünk. Megígérte, hogy hoz. Másnap azzal jelentkezett, hogy a táviratilag kért alapszabály a budapesti központból még nem érkezett meg. Kért, hogy írjuk alá, a kik tagjai akarunk lenni, addig is a nevünket. Mi engedve a rábeszélésnek, jóhiszeműleg aláírtuk. Csakhamar láttuk, hogy halóba kerülünk. Az ügynök ígéretei valótlannak bizonyultak. Fel-szólitottak, hogy az aláírásunk folytán meg-érkezett könyvényeket válsuk ki. Felmentünk a vezérügynökséghez. Felvilágosítottuk, hogy bennünket félrevezettek, megmondtuk, hogy mi szegények vagyunk, kidobni való pénzünk nincs. Ott kijelentették, hogy nem lehet segíteni a dolgon, az 5 frt 24 krt ki kell fizetni. Később írásban, azután ügyvéd által hiytuk fel a fizetésre. Most pedig beperelt-tek. A tárgyalást is több különböző napra tűzték.

Kérjük a szerkesztő urat, kegyesked-ék a nyilvánosság terén oda hatni, hogy a hazai általános biztosító társaság, melynek ügynöke az elnökük Kossuth Ferencz nevé is hangoztatja s a Benigni Samu kolozsvári iparos egylett elnök nevében kapacitált, a szegény munkás emberek félreleit ne perelj jogtalanul. Tisztelettel vagyunk Ilyés Ferencz, Ferencz Ferencz, Strauszky Lajos, Jankovits Károly, Lengyel Károly, Makaria Mihály, Kubinyi István.

*) E rovat alatti közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Az erdélyi római katolikus status igazgató tanácsától.
Sz. 594—1896. 332. (2—2)

Hirdetmény.

A kolozs-monostori apátsági (Kálvária) templom javítási és bővítési munkálataira pályázatot hirdetünk.
A versenytárgyalás alapjául az uradalmi mérnök által kidolgozott terv és költségvetés szolgál 20.492 frt 43 kr. árral.
Az összes adatok az igazgató tanács hivatalos helyiségében (Kolozsavart, Beltorda-utca 10. sz., földszint) rendelkezésre állanak.
Az ajánlatok, a melyekhez 1300 frt, az az Egyezér háromszáz forint óvadék melléklendő, folyó évi május hó 25-én déli 12 óráig adandók be.

Kolozsavart, 1896. évi április hó 13-iki ülésből.

Győrffy,
alelnök.

Szabó Alajos,
jegyző.

Kolozsavári autonóm orthodox izraelita hitközségétől.

Sz. 119—1896. 336. (1—2)

HIRDETMEY.

A kolozsavári aut. orth. izr. hitközség gabella-jövedelme (vágatási díjak és husfogyasztási adó) folyó évi május hó 3-án, vasárnap d. u. 3 órakor a hitközségi irodában nyilvános árverés útján 7700 frt (Hétezer hétszáz forint) évi bér kiküldési összeg mellett, a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

Felhívatom ennél fogva árverezni szándékozók, miszerint „gabella bérleti ajánlat” felirással ellátott, kellően lepecsételt ajánlatokat, melyekben kijelenteni tartoznak, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik és magukat azoknak alávetik, fentjelzett időpontig a hitközségi irodában (Kis-Szamos-utca 1. sz. alatt) annál inkább nyújtásuk be, mivel később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kapcsolatban a gabella-jövedelemre vonatkozó bérleti ajánlattal, a kizárólagos hus szolgáltatási jogbérletre is tehető ajánlat. Bónuszul minden ajánlathoz a kiküldési összeg 10%-ka, vagyis 770 frt csatolandó készpénzben.

A bérleti feltételek a hitközségi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kolozsavári aut. orth. izr. hitközség képviselő-testületének 1896. évi április hó 28-án tartott üléséből.

Strausz Ignác,
titkár.

Schmiel Dávid,
elnök.

Árlejtési hirdetmény.

A „Székely-egyleti első takarékpénztár” Székely-Keresztúron, a Matskássy-féle telken saját irodája elhelyezésére egy 1 emeletes épületet óhajtván építtetni, felhívja a vállalkozni szándékozókat, hogy kellőképpen lepecsételt írásbeli ajánlataikat az összes munkálatokra folyó évi május hó 17-ik napjáig délelőtt 10 óráig Székely-Udvarhelyen, az intézet igazgatóságánál adják be.

Csakis az összes munkálatokra szóló ajánlatok fogadhatók el, későbbben vagy távirati úton érkező ajánlatok nem fogadhatók el.

Az előirányzott költségvetés 39.144 frt 95 kr., melynek 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban az ajánlathoz hozzá csatolandó.

Ezen építkezésre vonatkozó tervek, előmérletek, költségvetés, valamint az árlejtési és építési feltételek az intézet hivatalos helyiségeiben a hivatalos órák alatt betekintheők.

Székely-Udvarhelyt, 1896. évi április hó 28-án.

337. (1—3)

Az igazgatóság.

MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Kolozsavart, Jókai-utca 3. sz., I. emelet.

Elfogad betéteket 5%-ra, naptól napig való kamatozás mellett, s a tőkeamat-adót az intézet sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamattal.

Kölcsönöket nyújt bekebelezés mellett 50 forinttól kezdve.

Törlesztési kölcsönöket kedvező feltételek mellett s rövid idő alatt lebonyolít.

Az összes bank- és takarékpénztári üzemeltetésekre vonatkozó szíves felvilágosítással szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos óra: délelőtt 9—1/2 óráig. 650. (23—25)

Végleges kiárusítás!

Van szerencsém tudatni a n. é. vevőimmal, hogy 25 év óta fennálló, Belközép-utca 3. szám alatt levő

fehérmű- és vászon-raktáromtól

makacs betegségem miatt elkerülhetetlen szükségessé vált mentől előbb megválnom, e végből a raktáron levő összes árukat hatósági engedély és felügyelet alatt

gyári áron.

Len damast késmárki asztalneműt 20 százalékkal,

még azon alul is árusítom el.

E kedvező alkalomra felhívom n. é. vevőim figyelmét a raktáromon levő cikkeken szükségleteit nálam olcsón fedezheti, az egész raktár vevőjét külön előnyben részesíthetem.

A kiárusítással PÁSKUJ JÁNOS urat bízom meg.

196. (13—25)

Tisztelettel: SÁRGA KRISTÓF.

Nem kell Bécsből rendelni a jó, szép és bálmulatos olcsó női ruha-kelméket, mert kaphatók azok

POSZLER és TÁRSA

DIVATÁRU HÁZÁBAN,
Belhid-utca „Hungária” alatt.

Igen jó duplaszélű szőr-szővetek 30, 38, 50, 55 kr.
Creppek minden szín 55, 65, 1 frt 30, 1 frt 40 kr.
Moherok 65, 80, 1 frt 30, 2 frt, 3 frt 30 krig.
Ronce kelmék 56, 1 frt 40, 1 frt 80, 1 frt 90 kr.

Fekete ternők és mintázott szövetek, valamint fekete Moherok nagy választékban.

Jó mosó Kretonok 20, 22, 25, 30, 35 krig.
Francia Madapolán 38, 40, 44 „
Atlasz szaténok 38, 45, 50, 55 „
Ripsz piquet, gyönyörű színek 45, 56 „

Továbbá lepedő-vászon, Chiffonok, Miederek, férfi- és női ing, valamint mindennemű cipők, férfi ruha gyapjuszövetek, Juta- és nagy szőnyegek, csipke és Tunis-függönyök, ágyterítők, napernyők esernyők és más számtalan elő nem sorolható cikkek.

Női- és férfi-ruhák készítése elvállaltatik.
242. (93—100)

A ki köhög!

használja a HOFF JÁNOS-féle maláta-kivonatból készült
EGÉSZSÉGI SÖRÉT.

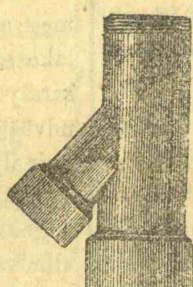
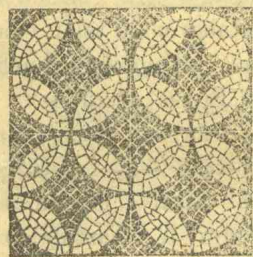
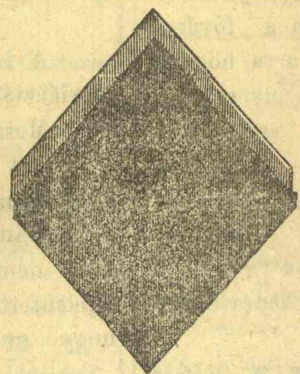
Biztos gyógyhatású rendes használat mellett köhögés, rekedtség, vérszegénység, sápkór és tüdőbajban szenvedőknek.

Továbbá: mell-maláta cukorkákat, Concentrált maláta szirup-kivonatot, maláta egészségi csokoládét és még több más készítményeit.

Használati utasítás ingyen. — Mindig friss érkezésű kapható:

Ifj. Pere István fűszer-, ásványvíz- és
magkereskedésében,
Kolozsavart, Hid-utca 29. sz. alatt.

317. (2—2)

Van szerencsém ezennel a n. é. közhözseg becses figyelmét tiszteltetl felhívni a

házi csatornák bevezetésére

legalkalmasabb, saját gyártmányú Zissler-rendszerű szab. sodrony betétes, karmantyus Ciment-csővelme, melyek úgy csin, mint tartóság tekintetében a közönséges Beton-csöveket jóval fölmúlják; azonban azokat csakugyan oly árba számítom, mint a közönséges Beton-csöveket.

Különös előnye az általam előállított sodronybetétes csöveknek minden más gyártmány felett az, hogy ép úgy, mint a vascsövek, ezek is el vannak látva karmantyúval, a mely nélkül az összeillesztés nem zár biztosan. — Ezenkívül a sodronybetétes csövek kavicsmentesek és tiszta Portland-Cementből készülnek és így teljesen vízhatlanok; e mellett rendkívül tartósak és hordképesek, úgy, hogy ezen különös előnye miatt kiváló sikert értem már el ezen csövek közötti átereszezként való alkalmazásánál is.

A házi csatornák folyóméter árban számíttatnak és a főcsatornába való bekötésért külön díj nem fizetendő.

Mindenkit szívesen látok telepemen, a ki e csövek szakértő készítése iránt érdeklődik, hogy úgy dús készletem, valamint áruim kitűnő minőségéről személyesen meggyőződhessenek.

Együttal tisztelettel ajánlom szab. hornyolt Cement fedél-csöveimet, mint legkiválóbb fedő-anyagot, sajátolt és színezett mozaik és Cement-lapjaimat, ugyintzen mindennemű aszfalt és Cement-árut, Portland- és román Cementet, kocsirakományokban, szák vagy hordóként.

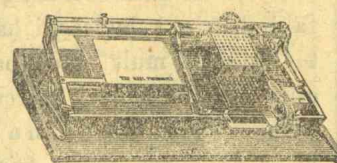
Teljes tisztelettel:

800. (5—x)

POLLÁK SAMU,

(Kolozsavart, Kőfalsori szappan-utca 4. sz. saját ház.)

Nem utánzott pótlék, hanem az eredeti amerikai

„NEW-HALL” ÍRÓGÉP

(1895. Modell).

mely egy írógépnek jutott, legnagyobb kitértetéssel bir, minden nyelven a legszebb írásokat a lehető legkönnyebb kezeléssel és eszközzel, hogy bárki azonnal, minden kifáradás vagy idegesség nélkül szakadatlanul kezelheti. Ára, csomagolást beleértve minden postafizetésre bérmentve szállítva netto 80 frt — nem beleértve a 3 frtnyi bevételi vámat — készpénz fizetés vagy postautánvétellel. A „NEW-HALL” Standard-nagyság, javítás teljesen szükkegtelen, sulya a fényezett diófa szekrénykével együtt 4 kilogramm és ennek folytán utazásnál mint kézi poggyász is magával hordható, sőt a vasúti kocsiiban utazás közben is használható. Ezen írógép tehát utazóknak, ügyvédeknek, nagyobb irodáknak, minden hivatalban, szolgabirok és körjegyzőknek, főleg pedig idősebb és oly személyeknek nélkülözhetetlen, kiknek rosszul olvasható kézírásuk van; továbbá ajánlható szállodások, vendéglősök, dal-, zene- és lövész-egyleteknek, torna- és kerékpár-cluboknak stb., mert a „Hall” írás Schapirograffal ötvenszer sokszorosítható és ilyképen — ugyan tetszőes bronzszínnel — étlapok, bor- és árjegyzékek, ugyintzen hangverseny programmok, táncrendek, körlevelek, meghívó és látogató jegyek stb. játszva előállíthatók, az autographiai sajton pedig vagy Edison Mimeograph (28 frt) kitűnő levonatok, a legegyszerűbb, csaknem költség nélküli manipulatio mellett korlátatlan mennyiségben készíthetők. Prospectust és használati utasítást, magyar és német nyelven, a melyben a „Hallgép” eredeti nagyságban ábrázolva van, szívesen küldök bérmentve.

RIDELI FERENCZ, keresk. ügynök Medgyesen Erdélyben
a bostoni National Typewriter Company egyedüli képviselője a magyar birodalom területe részére.
326. (3—5)

Magánvevőkhöz gyönyörű minták ingyen és bérmentve!

Gazdag mintakönyvek, a melyen még soha sem volt, szabóknak bérmentve.

Öltözetekre való kelmék

Peruvien és doking a magas clerus számára, szabályszerű kelmék a cs. és kir. hivatalnok-, veterán-, tűzoltó-, tornász-, cseléd egyenruhákra, teke- és játék-asztalokra és kocsibérlésre. Nagy raktár steier, tiroli és karintiai Lodenekből férfi és női ruháknak eredeti gyári áron. Nagy választék finom és tartós női posztókból, divatos saínakban.

Mosó szövetek, utazó plaidok stb. 4 frttól 14 frtig. — Szabó hozzávalók: bérlesek, gombok, tű, csérna stb.

A ki jó, értékes és tartós gyapjuszövetet keres, nem pedig a szabó fáradságára sem érdemes olcsó rongyokat akar vásárolni, az forduljon

STIKAROFKY JÁNOS-hoz

BRÜNNBEN. 126. (14—24)

(Ausztria Manchester.)

Állandó posztó-raktár félmillió értéken felül.

— Szétküldés csak utánvétellel. —

FELTÜNŐ!!!

Párisi petroleum-izzófény-hüvelyek.

Háziasszonyok! Takarítsatok petroleumot a párisi petroleum-izzófény-hüvelyek használatával.

Egy hüvely 15 kr.

Minden hüvely több hétre fehér világot ad! Nincs korom, nincs robbanási veszély!

Ezen hüvelyek légmentesen vannak elzárva és tartalmuk igen értelmes módon jut a petroleumba.

Ezen hüvelyek a legolcsóbb petroleumban használatával által legálább is olyan fény éretik el, mintha császárólalet használnának, csak hogy míg a császárólalet használatával átlag literenként 6 krral drágább, addig ezen hüvelyek használatával a petroleum literje csak 1 és fél krral kerül többre.

Használat előtt a lámpa gondosan megtisztítandó, mert ez a jó világosság főfeltétele. Ezután hüvelyt, úgy a mint van, beledobjuk a petroleumtartóba. Sohasem szabad a lámpát egészen megtölteni, mert a ből egészehez levegőre is van szüksége. A hüvely hatása 12 óra mul-tán észlelhető és ha ügyelünk arra, hogy a petroleum sohasem egészen teljesen ki, úgy darabonként 3—4 hétiig használhatjuk a hüvelyeket. Nagy függőlámpákba 2 hüvely teendő.

Minden városban keresztetnek viszontelárusítók.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan expedíaltatnak.

Magyarországon egyedüli elárusítója:

BRAND A. Budapest, Kalap-utca 15. sz.

184. (9—10)

HOFHERR és SCHRANTZ gazdasági gépgyáának képviselősege és bizományi raktára

HIRSCHFELD KÁROLY

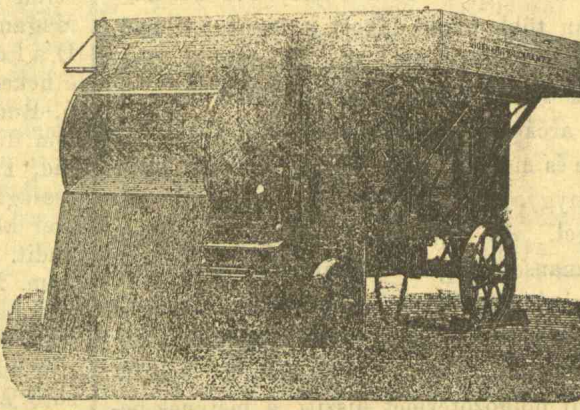
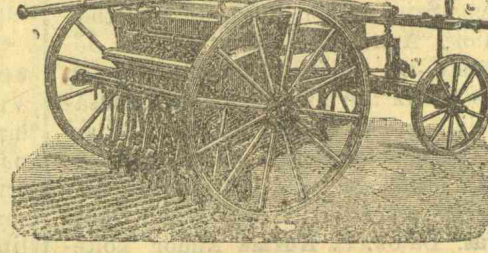
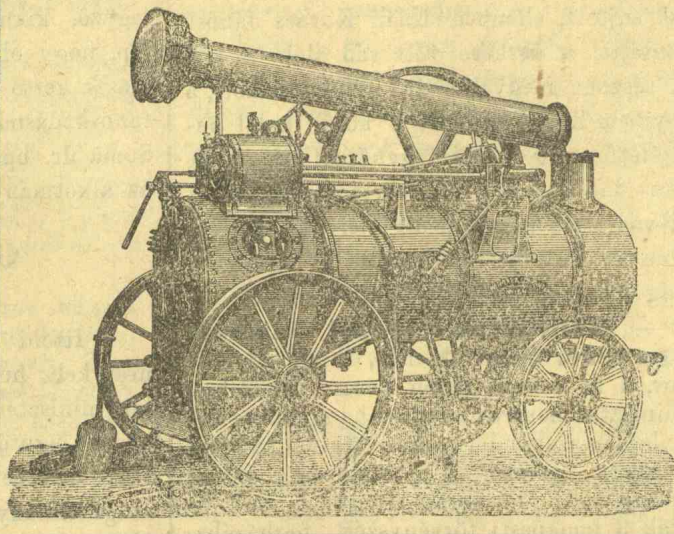
vaskereskedő, gazdasági gépraktáros és okleveles gőzgép-kezelőnél Kolozsavart, Széchenyi-tér (a Vashid előtt.)

Állandó raktár: cséplő-készletek, vetőgépek, takarmány-gyűjtők, Trieurók, rosták, morzsolók, több rendszereű ekék, boronák stb. és mindennemű gazdasági gépek, eszközök és hozzávalókban.

Terjedelmes árlapok és részletes leírások kívánatra ingyen és bérmentve.

Megrendelések és megkeresések Hirschfeld Károly gépraktárához Kolozsavarra intézendők.

271. (6—x)

Nyomatott Magyar Mihály nyomdájában Kolozsavart, Belközép-utca 38. szám alatt.